

ASYA/PASİFİK

ASYA

EKONOMİLERİNDE YENİ YÖNELİMLER

2013, Asya ekonomileri için eski büyüme modellerinin revize edildiği, küresel kriz sonrası değişen şartlara uygun yeni ekonomik yönelimlerin sergilendiği bir yıl oldu.

Altay ATLI

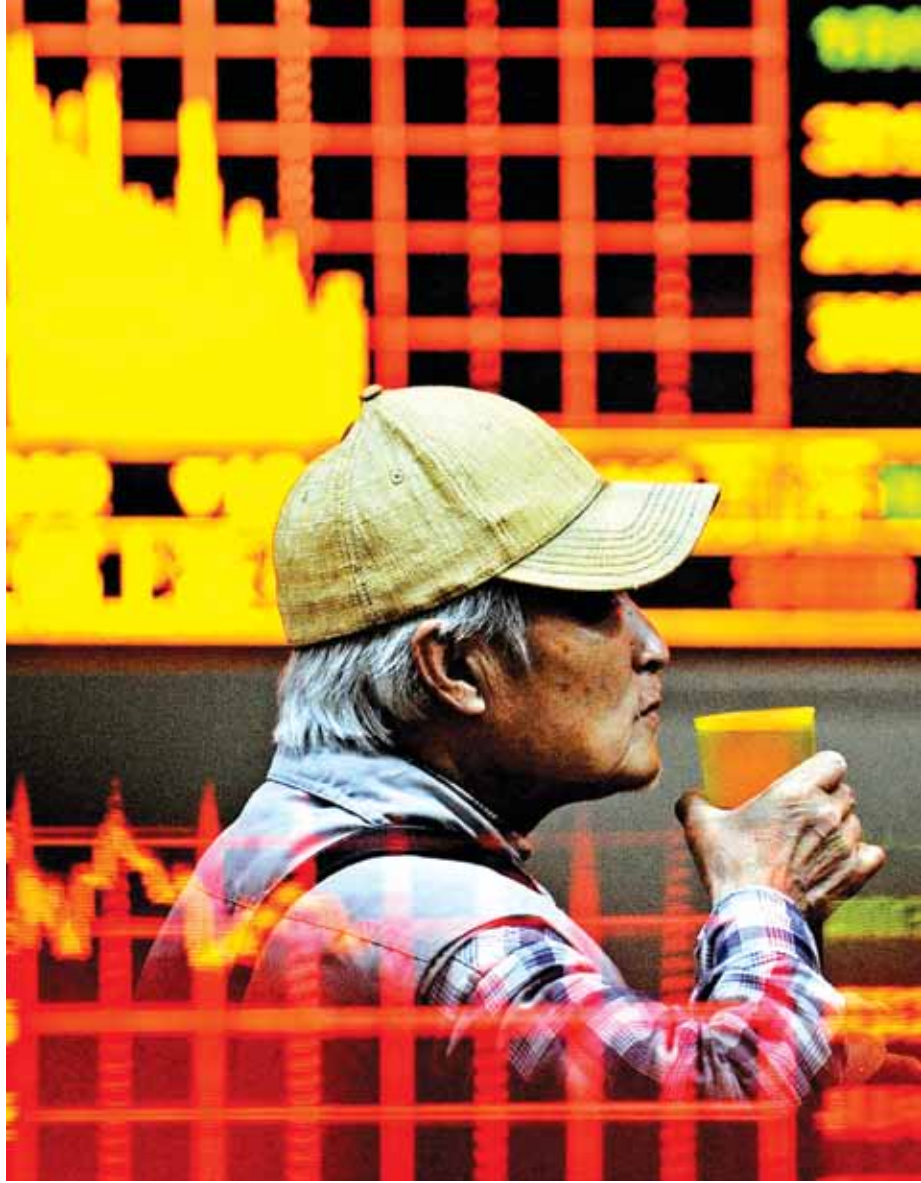

Geride bıraktığımız yıl, küresel kriz sonrası dönemde Asya ülkelerinin ekonomilerini dışsal etkenlere karşı daha az kırılğan hâle getirmek ve sürdürülebilir bir büyüme zeminine oturtmak amacıyla önlemler aldıkları bir yıl oldu. Bir yandan Çin, Japonya ve Güney Kore gibi bu coğrafyanın belkemiğini oluşturan üç ülkede yeni yönetimlerin göreve gelmesi, bu sürecin siyasi anlamdaki itici gücü oldu. Öte yandan özellikle yılın ikinci yarısıyla birlikte ABD ekonomisinin olumlu sinyaller vermeye başlaması, euro bölgesinde sorunların devam etmesine rağmen nispi bir toparlanma sürecine girilmesi ve bölgesel ticaret entegrasyonuna yönelik somut projelerin müzakere edilmeye başlanması, küresel ekonomide belirsizlikler sürse de Asya ekonomilerinin girdikleri bu süreci destekleyecek pozitif bir konjonktür oluşmasına katkıda bulundu. 2013, Asya ekonomilerinde yeni yönelimlerin belirlendiği, yol haritalarının çıkarılarak bu doğrultuda adımlar atılmaya başlandığı bir yıl oldu.

Çin ve Japonya'da dönüşümler

Çin, Mart ayında göreve başlayan Devlet Başkanı Xi Jinping yönetiminde bir ekonomik dönüşüm sürecine girdi. Son otuz yıldır ağır sanayi ve altyapı yatırımları ile ihracata dayalı bir büyüme modelini uygulayarak çift haneli büyüme oranlarına ulaşan ülke için bu model, sürdürülebilirliğini giderek kaybediyor. Çin ekonomisi bir yandan farklı sektörlerde fazla yatırım ve atıl kapasite sorunu yaşarken, diğer yandan düşük maliyet kaynaklı uluslararası rekabet gücü giderek azalıyor ve dış pazarlardaki payını artırmak, dahası korumak konusunda zorluk çekiyor. Pekin yönetiminin önceliği, ekonomiyi daha yüksek katma değerli alanlarda yatırımlara ve ihracatın yanı sıra iç pazardaki tüketime yönlendirmek. Bu, uzun vadeye yayılacak bir süreç olsa da şimdiden Çin hükümetinin uygulamalarının sonuç vermeye başladığını gözlemliyoruz. Geçtiğimiz Kasım ayında iç pazardaki perakende satışların önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 13,7 oranında artması önemli bir gelişme.

Çin'in bu ekonomik dönüşüm sürecini başarıyla gerçekleştirebilmesi için özel teşebbüsü ve özellikle de küçük ve orta ölçekli işletmeleri güçlendirmesi, bu kuruluşların ekonomiye katılımlarını ise artırması gerekiyor. Bu açıdan hükü-

metin Kasım 2013'te açıklamış olduğu ekonomik ve sosyal reform paketi önem kazanıyor. Çin için tarihi bir dönüm noktası olarak değerlendirilen bu paket, ekonomide devletin rolünü azaltarak piyasa dinamiklerinin egemen olmasını sağlayacak yapısal önlemler içeriyor. Söz konusu reformların ekonomi üzerindeki somut sonuçlarını 2014 ile birlikte görmeye başlayacağız.

Japon ekonomisi ise 2012 yılının sonunda göreve gelen Shinzo Abe hükümeti ile ekonomide yeni bir yönelim içerisine girdi. Uzun süredir durgunluk içerisinde olan Japon ekonomisini can-

landırmak için uygulanan ve "Abenomi" adı verilen önlemler paketinin üç temel unsuru var: mali teşvikler, parasal genişleme ve yapısal reformlar. 2013 yılı ilk iki alanda politikaların uygulandığı ve olumlu sonuçlar alındığı bir yıl oldu. Yılın ilk yarısında Japon GSYH'si yıllık bazda yüzde 4 büyüme sağladı. Diğer yandan parasal genişleme sayesinde ekonomi uzunca süredir içerisinde bulunduğu deflasyon sarmalından çıkmaya başladı. Haziran ayında eksi değerlerden artıya geçen enflasyon oranı, Kasım 2013 itibarıyla yüzde 1,1 olarak gerçekleşti. Bununla birlikte Japon yeninin

aşırı değerli olmasından muzdarip Japonya, *Abenomi* uygulamaları sonucunda bu konuda da rahatlamaya başladı. Kasım 2012 ile Kasım 2013 arasındaki bir yıllık dönemde Japon yeni, Amerikan dolarına karşı yüzde 23,5 oranında değer kaybetti ve bu durum Japonya'ya, ihracatını artırması yönünde bir avantaj sağladı. *Abenomi*'nin üçüncü ayağı olan yapısal reformlar konusunda ise henüz ciddi bir adım atılmış değil. Japon ekonomisinin orta ve uzun vadedeki performansını ise Abe hükümetinin bu alanda ki icraatı belirleyecek.

Güney Kore'den Hindistan'a

Güney Kore'de göreve gelen yeni hükümetin, Çin ve Japonya'ya benzer şekilde, ekonominin ihracata bağımlılığını azaltarak daha fazla yatırım ve iç tüketimi temel alan bir yapıya doğru geçişi hedeflediği görülüyor. Bu amaç doğrultusunda 2013 yılında uygulanan ekonomik teşvik programları ise henüz tam olarak sonuç vermiş değil. Örneğin, Güney Kore'nin iç pazarında perakende satışlar Ekim 2013'de bir önceki yılın aynı dönemine oranla sadece yüzde 1,1'lik bir artış sağladı.

Hindistan ekonomisi yaklaşık yirmi yıldır sürdürdüğü yüzde 8-9'luk büyüme trendinden sonra son iki yıldır hız kesmiş durumda. Bu ülkede ekonominin temelini GSYH'nin yaklaşık yüzde 60'ına tekabül eden hizmet sektörü ile birlikte tarım oluşturuyor. Ancak bu ikili yapının sürdürülebilir olmaması ve büyümenin yavaşlaması nedeniyle Hindistan'ın imalat sektörünü de geliştirmesi gerekiyor. Hükümet ise yabancı sermaye çekerek bu konuda gelişme sağlamayı amaçlıyor. Ne var ki 2013 yılında bu amaç doğrultusunda yapıcı adımlar atılmadı. Ülkenin Mayıs 2014'te seçimlere gidecek olması nedeniyle bu yılın ilk yarısında da olumlu bir gelişme beklenmiyor.

Asya'nın diğer ekonomilerinde ise 2013 yılı farklı deneyimlere sahne oldu. Moğolistan yeni faaliyete geçen kömür ve bakır madenleri sayesinde dünyanın en fazla büyüme sağlayan ülkelerinden birisi olurken Singapur da artırdığı ihracat performansı ile başarılı ekonomiler arasındaki yerini aldı. Malezya, dış talebe bağımlılığını azaltıp iç tüketime yönelme konusunda somut adımlar attı. 2014'te seçime gidecek diğer bir ülke olan Endonezya'da ise artan enflasyon, yüksek faiz oranları ve istikrarsız döviz kurları nedeniyle sorunlar yaşandı. Tayland ekonomisi istikrarlı sayılabilecek bir yılın son aylarında artan siyasi sorunlar nedeniyle 2014'e karamsar bir tablo içerisinde giriyor. Ekonomisi büyük ölçüde yurt dışında yaşayan vatandaşlarının gönderdiği dövizlere bağımlı olan Filipinler ise doğal afetlerden zarar gördü. Asya Kalkınma Bankası (ADB), Aralık 2013'te yayınladığı bir raporda 2013 yılı tahmini GSYH büyüme oranlarını Japonya için yüzde 1,7; Çin için yüzde 7,7; Hindistan için yüzde 4,7; Güneydoğu Asya Ülkeleri Örgütü (ASEAN) bölgesi için ise yüzde 5,1 olarak açıkladı.

Sonuç olarak 2013, Asya ekonomileri için eski büyüme modellerinin revize edildiği, küresel kriz sonrası dönemde değişen şartlara uygun yeni ekonomik yönelimlerin sergilendiği bir yıl oldu. Bu çerçevede hedeflere ulaşılabilmesi ve kalıcı bir dönüşüm gerçekleştirilebilmesi için kısa vadedeki para politikaları ve mali politikaların orta ve uzun vadeli yapısal reformlarla desteklenmesi gerekiyor. 2014 yılında büyüme rakamlarından ziyade, Asya ülkelerinin bu alandaki performanslarını takip edeceğiz. ■